

Zuid-Limburgse Heuvelland

Appelgaarden
VS

^ Blozende appels in Sint Geertruid.

**Appelgaarden...
Wijngaarden... In
het Heuvelland
van Zuid-Limburg
groeit en bloeit de
tuin van Nederland.
Tijdens een dagje
heerlijk wandelen
maak ik kennis met
het mooiste (en
lekkerste) van twee
werelden.**

Ik ben vanochtend vanuit mijn vakantiewoning in Noorbeek misschien vijf, zes kilometer hier naartoe gereden en heb onderweg minstens al zes cafeetjes geteld, waarvan er enkele ook al open waren. Ze hebben namen als Café Offermans, Eetcafé Tinus, Café d'r Pleij, Gasterij Henri VIII... De gezelligheid lonkt al vóór je de deur opendoet. Het is in De Koekenpan, gelegen tegenover de kerk van Sint Geertruid, dat ik me na een onrustige nacht wakker laaf aan een sterke cappuccino vooraleer op pad te gaan. De linzenvlaai die de cafébazin mij probeert aan te praten komt wel na de wandeling. Je wandelt er "onder de rook van Maas-tricht" hadden ze mij bij de VVV Zuid-Limburg verteld, maar dat was op een positieve manier bedoeld. Van de andere kant komend, de snelweg A2 verlatend, sta je in een tel pardoos in de meest pittoreske streek van Nederland: Heuvelland. Oude kerken, vakwerkhuisjes en kloeke boerde-

rijen – en cafés – te midden van golvende akkers, dat is zo ongeveer de essentie dit stukje Bourgondië aan de andere kant van de Maas.

Ik wil vanuit Sint Geertruid een rondje doen aan de westkant van het dorp, langs appelgaarden en het Savelsbos. Het begin valt mijn ietwat tegen – eerlijk is eerlijk: het met rode paaltjes aangegeven wandelpad zit gedurende de eerste kilometers verstopt in een dunne strook boshelling langs een hoogvlakte. Hierdoor zie ik noch links noch rechts iets van het omliggende landschap, een typisch geval van de bomen en het bos.

Vuurstenen en appels

Na een drietal kilometer popt onverwacht een informatieve tekst op het scherm van mijn smartphone tevoorschijn. Wat is dit? Met het downloaden van de track van deze wandeling vanaf de VVV-website is klaarblijkelijk ook een hoop achtergrondinformatie meegekomen.

De wandelapp vertelt mij dat ik hier bij de

Wijngaarden

^ Experimentele druivenrassen op wijngoed Sint Martinus.

▼ Boven de vallei van de Lombergbeek bij Vijlen.

“Prehistorische Vuursteenmijn Rijckholt” sta. Vreemd: ik zie niks behalve bomen. Ik sla op een smal, ongemarkeerd loopspoor rechts de struiken in en kom in een ovale kuil in het bos terecht. Aan de overkant staan een bronzen standbeeld, een bankje en een bordje vlak bij een afgesloten tunnelopening. “Het oudste industriële monument in Nederland”, lees ik. “In deze groeve werd al zesduizend jaar geleden vuurstenen uit de grond gehaald. Lokale vuurstenen werden zelfs in de Alpen teruggevonden.” Toe maar.

Ik hunker naar een uitzicht. Het verre geraas van het verkeer op de A2, meer een gesuis, lokt me naar de bosrand en ik bereik een hoogstamboomgaard met zicht op het Maasdal. Hoogstamboomgaarden zijn er niet veel meer in Limburg en wat er rest wordt voor een deel door een stichting onderhouden. Ze zijn oorspronkelijk ontstaan uit boerenboomgaarden en dit lijkt er nog zo een te zijn. Een kwartet koeien staat tussen de kloeke stammen te grazen, >>

^ Hoogstamboomgaard "onder de rook van Maastricht".

^ Overal kappelletjes langs de paden.

^ Stan Beurskens.

^ Bourgondische gezelligheid: typisch Zuid-Limburg.

waardoor de bodem op natuurlijke wijze bemest wordt. Fotogeniek is het zeker, meer dan de lange rijen laagstamappelbomen boven op het plateau waar ik daarna langs loop. Ik kom hier in de bloesemperiode ooit eens terug! Blozend blaken ze nu in de zon, ronde rode bollen, met parelend ochtenddauw, klaar om geplukt te worden. De oogst is net begonnen, een plukker is boven op een kraanlift aan het werk. Als ik vraag of ik een foto mag maken, schud hij hevig zijn hoofd. "Welk ras appels is dit?", vraag ik dan maar in het Engels in een goedbedoelde poging het ijs te breken. "No, no!" zegt hij. Zou hij mijn vraag wel verstaan hebben, vraag ik mij af?

Blozend blaken de appels in de zon, ronde rode bollen, parelend met ochtenddauw, klaar om geplukt te worden

Bergdorpje

"Stan heeft vandaag zijn pappadag. Hij stopt de kleine in bed en komt zo dadelijk", zegt de dame. De prioriteiten van elke wijnmaker mogen duidelijk zijn, zoals in het geval van Stan Beurskens van wijngoed Sint Martinus. Als Stan twintig minuten later het stijlvolle proeflokaal binnenkomt, zitten twee Duitse journalisten ook al een witte met bubbels te proeven aan de toog. Dat krijg je ervan als je goed bent, denk ik. "Ik heb nog een paar afspraken vanmiddag. Kom, zullen we hier even gaan zitten?" Stan is een kloekgebouwde, blonde Viking met lichtblauwe ogen, een telg uit een Limburgs wijnmakersgeslacht. Hier in Vijlen, een half uurtje rijden vanaf Sint Geertruid, maakte zijn vader al midden de jaren tachtig van de vorige eeuw wijn. Toen Stan het bedrijf overnam, is hij steeds meer op milieuvriendelijkheid en duurzaamheid gaan inzetten. Investerings in compostering (van de steeltjes), recycling van afvalwater, aardwarmte en dies meer betalen zich nu terug, want kwaliteit staat voorop. "Ik heb zelfs een app op mijn telefoon waarmee ik zuurstofgehalte en temperatuur kan regelen in elk van de tanks", vertelt Stan tijdens een ongevraagde rondleiding waarop hij mij de kelders van het gebouw laat zien. Alle installaties zijn state-of-the-art en brandschoon. In inox vaten zullen straks, na de oogst, weer duizenden liters witte wijn geduldig rijpen. De rode wijnen rusten in eikenhouten barrique-vaten in een afgesloten lokaal. Sint Martinus produceert jaarlijks 80.000 flessen en zette het Heuvelland op de kaart als wijngedebied. Voor zijn dorp Vijlen heeft Stan enige jaren terug een witte blend genaamd Bergdorpje ontwikkeld, naar de bijnaam van het plaatsje. "Chique restaurant of eetcafé, het maakt niet uit: Bergdorpje kun je overal maar ook alleen maar in Vijlen krijgen. Het begon als een geintje maar ondertussen maken we er 15.000 flessen per jaar van (lacht)."

Heuvelland

Het proeflokaal van het wijngoed straalt die klasse uit. Een langwerpige raam, ik schat zeven meter breed en misschien een meter hoog, verandert het achterliggende landschap waarin de Lombergbeek een vallei gegraven heeft in een levende panorama-foto. Daar gaat mijn middagwandeling naartoe. Wandelroute V8 start officieel in Vijlen dat één kilometer hier vandaan ligt. Maar

^ In de vallei van de Lombergbeek bij Vijlen.

waarom zou ik? Het gaat om een rondje, dus kan ik evengoed hier beginnen en straks weer eindigen, tussen de wijnranken waar Stan enkele zeldzame, experimentele rassen koestert. Vanachter het prachtige terras-met-uitzicht daal ik langs een trapje af naar een gravelweg en sla linksaf. De volgende zeshalve kilometer loop ik over een undulerend plateau en zullen mijn zolen nauwelijks asfalt hoeven te raken. Ik moet de kabbelende beek oversteken, gelukkig ligt er een stalen wandelbruggetje want de waterstand is hoog vandaag. Kruisbeelden en kapelletjes getuigen van een diepgelovig katholiek verleden. Vanaf de heuvelrug bij Hilleslagen, de horizon die ik eerder door het brede venster van Sint Martinus heb gezien, overzie ik een streek die door golft tot in de Belgische Voerstreek. De enige 'klim' van betekenis is die naar Vijlen zelf, het zelfverklaarde bergdorp dat fier rond de kerk op een heuvel het landschap domineert.

Ook al heet Heuvelland het meest Bourgondische hoekje van Nederland te zijn, het blijft Nederland: geen schutting staat scheef, geen schuurtje staat op instorten, geen tuintje is overwoekerd. Ik mis de charme van de niet-aangeharkte rommeligheid die zo kenmerkend is voor het echte Bourgondië. Daarom ben ik enigszins opgelucht als ik bij het verlaten van de dorpskern enkele overwoekerde ruïnes van oude muren tegenkom – eindelijk! Een bordje geeft aan dat het de resten van een oude cementfabriek betreft. De kalkovens gebruikten tot in het begin van de twintigste eeuw de in de heuvel aanwezige mergel om kalkmortel te maken. Een kwartiertje later ben ik weer op het landgoed Sint Martinus. Stan is nergens meer te bekennen, hij geniet van zijn pappa-avond. Het proeflokaal is nog open. Ik sla gauw nog een fles Bergdorpje in en neem mij voor over een paar uurtjes thuis Bourgondisch na te genieten. ■

PRAKTISCHE INFORMATIE

Beschreven wandelroutes

- **Wandeling Sg1** is 6,75 km lang en vertrekt vanuit St. Geertruid (gemeente Eijsden-Margraten). Volg de rode paaltjes. Er zijn ook andere wandelingen uitgezet (www.eijsden-margraten.nl/ontdek).
- **Wandelroute V8** is bijna even lang en vertrekt vanuit het dorpscentrum van Vijlen. Beide routes zijn lussen, dus vertrekken vanaf een andere plek kan ook. De hoogteverschillen bedragen hooguit enkele tientallen meters.
- In Vijlen is ook een **culinaire wandeltocht** uitgezet die vier horecabedrijven en wijngoed St. Martinus aandoet. Er is ook een kroegjesroute (www.bergdorpje.nl).

Logeren

Vlakbij het mooie dorp Noorbeek logeerde ik in een van de prachtige huisjes van Landal De Waufsberg. Er is ook een gezellig restaurant en er worden fietsen verhuurd. De Waufsberg ligt precies tussen St. Geertruid en Vijlen in.

Wandelkaarten

VVV Zuid-Limburg heeft vier gedetailleerde (1:25.000) wandelkaarten uitgebracht waarvan de opbrengst voor een groot deel naar het onderhoud van de bewegwijzerde wandelroutes gaat. Met toeristische tips, hoogtelijnen, startpunten en route-informatie. Voor de wandeling in Sint Geertruid is kaart nr 2 Heuvelland West nodig, voor Vijlen nr 3 Heuvelland Oost. Ter plaatse te krijgen of online voor € 6,25 per stuk via www.limburgwinkel.nl

Wandelroutes voor app

Op www.routesinzuidlimburg.nl is een groot aanbod digitale wandelroutes te vinden. Ze zijn eenvoudig te downloaden als pdf of gpx-track of voor je smartphone via de gratis Routeyou-app.